

Auca de Marià Vayreda (1853-1903)

Escriptor i pintor olotí. Fa cent anys que va morir

1. Mil vuit-cents cinquanta-tres.
Els Vayreda, gent de pes,
2. ...una família olotina,
benestant, culta i carlina,
3. ... senten un nadó plorar.
Ha nascut en Marià.
4. Tot alegre i eixerit,
és dels nois el més petit.
5. Sa mare mor aviat.
Set fills orfes ha deixat.
6. Estudia als Escolapis
i aviat fa córrer el llapis.
7. Hi acaba el batxillerat
ja que vol fer d'advocat,
8. però no té molt bona sort;
ara el pare, se li ha mort.
9. I tot se li'n va per terra,
quan comença a haver-hi guerra.
10. "La seva casa pairal
serà quarter general."
11. Ho decreta així, el govern.
No hi vol viure sol i vern.
12. Per combatre els desenganys,
i només amb disset anys,
13. ...amb en Lau, el seu germà
a fer la guerra se'n va,
14. ...al servei del vell Savalls.
Tot serà un foc d'encenalls.
15. Quan de fer la guerra es cansa,
malalt i ferit va a França
16. ...on hi ha el seu germà, Quim,
que amb en Berga allí tenim
17. ...pintant la vila de Seta
amb pinzells, gorra i paleta.
18. Recupera el seu somris
i se'n va fins a París,
19. ...al taller d'un tal Gerome,
escultor i pintor, un gran home.
20. A Barcelona s'allotja
i es perfecciona a la Llotja.
21. Torna a Olot fet un pintor
que fa dir-se: "Sí, senyor".
22. En el món del Centre Artístic
hi té un lloc característic.
23. Al costat del seu germà,
a qui sempre va admirar.
24. Les rentadores galants,
pintaran a dues mans.
25. I tot sol també s'apanya;
vegeu «Combregar a Muntanya».
26. Dirigeix L'Art Cristià,
una empresa que sants fa.
27. Un taller de sants o imatges.
No tot han de ser paisatges!
28. Als trenta anys amb Pilar Aulet
a l'altar va de bracet.
29. Activista cultural
és d'Olot un gran puntal
30. Polifacètic com és,
escriu cada dia més.
31. Narracions per tot arreu:
«La Renaixensa», «La Veu»...
32. ...i sobretot «L'Olotí»,
un setmanari carlí,
33. ...que més tard muda i renova
i passa a dir-se «Sang Nova».
34. Com una seva novel·la,
que no deixa bona estela.
35. Catalanista bregós
fa tertúlia amb bons autors
36. Mor el seu germà Joaquim
i ara sí que fila prim.
37. Va, i publica unes memòries
o els «Records...», velles històries.
38. En conjunt, tretze episodis
de trifulgues, pors i odis,
39.precisos i descriptius,
d'uns records que té ben vius.
40. La seva obra més sonada
és però «La punyalada».
41. On un tal Albert Bardals
es lamenta dels seus mals
42. ...i de com l'ha fet sofrir
l'amor per la Coralí,
43. ...la filla del moliner,
que segresta l'Esparver,
44. ...capitost dels trabucaires
que tot ho fa anar pels aires.
45. Aquí sí que s'hi llueix.
Avui encara es llegeix.
46. I fins es pot veure en cine
Tot són ulls, ningú rondina.
47. Marià Vayreda i Vila,
malaltís i amb mala fila,
48. ...va morir el mil nou-cents tres.
És ben bé que no som res.

Joan Vilamala, 2003